

DECIZIE nr. 345 din 18 aprilie 2006

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară

EMITENT • CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 415 din 15 mai 2006

Data intrării în vigoare 15-05-2006

Ioan Vida - președinte

Nicolae Cochinescu - judecător

Aspazia Cojocaru - judecător

Acsinte Gaspar - judecător

Kozsokar Gabor - judecător

Petre Ninosu - judecător

Ion Predescu - judecător

Marinela Mincă - procuror

Afrodita Laura Tutunaru - magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, excepție ridicată de Irina Coliban, procuror șef al Serviciului Teritorial Brașov din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism în Dosarul nr. 2.307/2005 al Tribunalului Brașov - Secția penală.

La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă, deoarece critica autorului excepției nu vizează conținutul reglementării, ci redactarea eliptică a acesteia.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 8 februarie 2006, pronunțată în Dosarul nr. 2.307/2005, Tribunalul Brașov - Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 64 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, excepție ridicată de Irina Coliban în dosarul de mai sus având ca obiect soluționarea unei plângeri formulate de procurorii din subordine împotriva unor ordonanțe de infirmare a soluțiilor de netrimitere în judecată.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile legale criticate instituie posibilitatea procurorului să conteste la instanța de judecată măsura infirmării, fără a stabili care este procedura de judecată într-o asemenea situație. De aceea, lipsa oricăror reguli de procedură referitoare la calitatea părților, la judecată și la căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate pe baza dispozițiilor legale care formează obiectul excepției, încalcă liberul acces la justiție chiar dacă privește procurori în calitate de reprezentanți ai Ministerului Public și actele emise de aceștia în funcțiile de execuție sau de conducere pe care le dețin și nu ca persoane private. Tribunalul Brașov - Secția penală opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece dispozițiile legale criticate nu contravin prevederilor art. 21 din Constituție, ci, dimpotrivă, dau expresie acestora permițând tuturor persoanelor, indiferent de calitatea lor - simpli cetățeni (justițiabili) sau procurori și judecători (în speță) -, să se adreseze justiției pentru apărarea drepturilor și intereselor lor legitime.

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece dispozițiile legale criticate nu îngăduiesc liberul acces la justiție, ci, dimpotrivă, asigură realizarea acestui drept în conformitate cu prevederile art. 21 din Legea fundamentală. Totodată, principiul liberului acces la justiție presupune posibilitatea neîngrădită a celor interesați de a utiliza "aceste proceduri în formele și în modalitățile instituite de lege".

Celelalte dispoziții constituționale invocate în susținerea excepției nu au incidență în cauză.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând Încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2) și ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile [art. 64 alin. \(3\) din Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, cu următorul conținut: "Soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate motivat de către procurorul ierarhic superior, când sunt apreciate ca fiind nelegale. Măsura infirmării este supusă controlului instanței competente să judece cauza în fond, la cererea procurorului care a adoptat soluția."

Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prin dispozițiile legale criticate sunt încălcate prevederile constituționale ale art. 21 privind accesul liber la justiție, cu trimitere la [Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994](#) privind liberul acces la justiție al persoanelor în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime și ale art. 126 alin. (2) potrivit căruia "Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege".

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile [art. 64 alin. \(3\) din Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară sunt neconstituționale, în sensul celor ce se vor arăta în continuare.

Potrivit art 132 alin. (1) din Constituția României, "procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic".

Dintre aceste trei principii pe care se întemeiază activitatea procurorilor, principiul imparțialității, aplicabil și judecătorilor prin natura activității de jurisdicție exercitate de aceștia, decurge din apartenența procurorilor la autoritatea judecătorească și din rolul Ministerului Public, stabilit prin art. 131 alin. (1) din Constituție, de a reprezenta, în activitatea judiciară, interesele generale ale societății, și nu exclusiv interesele anumitor persoane sau categorii de persoane - statul, autoritățile publice, persoanele fizice, alte persoane.

Principiul legalității este, în sensul atribuit de Legea fundamentală, specific activității procurorilor, care, în virtutea acestuia, au obligația ca în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege să urmeze în mod obligatoriu dispozițiile legii, fără posibilitatea de a acționa întemeindu-se pe criterii de oportunitate, fie în adoptarea unor măsuri, fie în alegerea procedurilor. Astfel, acționând pe baza principiului legalității, procurorul nu poate refuza începerea urmăririi penale sau punerea în mișcare a acțiunii penale în alte cazuri decât cele prevăzute de lege și nici nu are dreptul să solicite instanței de judecată achitarea unui inculpat vinovat de comiterea unei infracțiuni, pe motiv că interese politice, economice, sociale sau de altă natură fac inoportună condamnarea acestuia.

Ca o garanție a respectării de către procurori a acestor principii în activitatea lor, Constituția a consacrat și principiul unității de acțiune a membrilor Ministerului Public, sub forma controlului ierarhic.

Prin aplicarea principiului controlului ierarhic, se asigură îndeplinirea de către toți procurorii din sistemul Ministerului Public a funcției lor de reprezentare a intereselor întregii societăți, altfel spus, exercitarea atribuțiilor de autoritate publică de către acesta, fără discriminare și fără părtinire. În virtutea acestui principiu, Ministerul Public este conceput ca un sistem piramidal, în care măsurile de aplicare a legii adoptate de procurorul ierarhic superior sunt obligatorii pentru procurorii din subordine, ceea ce conferă substanțialitate principiului exercitării ierarhice a controlului în cadrul acestei autorități publice.

Curtea Constituțională constată că prevederea cuprinsă în [art. 64 alin. \(3\) din Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară prin care se instituie controlul judecătoresc asupra măsurii de infirmare a soluției adoptate de procuror, la cererea procurorului care a adoptat soluția infirmată, contravine în mod evident principiului controlului ierarhic consacrat prin art. 132 alin. (1) din Constituție. Contravenind textului constituțional menționat, dispoziția analizată nu se justifică prin nici o altă normă din Legea fundamentală sau din actele normative internaționale privind apărarea drepturilor omului, la care România este parte.

Prin instituirea controlului judiciar prevăzut de textul de lege citat se desființează, în fapt, controlul ierarhic prevăzut de Constituție și se transferă atribuția de control în sarcina instanțelor judecătorești, în afara competenței firești a acestora - prevăzută în art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și în legile interne - de a soluționa cererile persoanelor fizice în cazurile de încălcare a drepturilor subiective și a intereselor legitime ale acestora.

În acest sens, Curtea Constituțională constată că, atacând în justiție măsura de infirmare de către procurorul ierarhic superior a soluției adoptate într-o cauză, procurorul autor al soluției infirmate nu își apără un drept subiectiv propriu, pentru că el nu este parte în cauza pe care o soluționează, ci autoritate competentă să instrumenteze și să soluționeze cauza.

Mentținerea controlului ierarhic în limitele care rezultă din textul Constituției, adică în cadrul ierarhiei Ministerului Public, nu știrbește cu nimic drepturile subiective ale părților din cauza instrumentată de autorul soluției infirmate de procurorul ierarhic superior, în condițiile în care legea le permite persoanelor interesate să atace direct în justiție orice act și orice măsură adoptate de procuror.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#),

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Irina Coliban în Dosarul nr. 2.307/2005 al Tribunalului Brașov - Secția penală și constată că dispoziția cuprinsă în fraza a doua a [art. 64 alin. \(3\) din Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară, prin care se prevede că "Măsura infirmării este supusă controlului instanței competente să judece cauza în fond, la cererea procurorului care a adoptat soluția", este neconstituțională.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 18 aprilie 2006.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

prof. univ. dr. IOAN VIDA

Magistrat-asistent,

Afrodita Laura Tutunaru
